

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.III.10.678/2017/4.

A tanács tagjai: Dr. Zanathy János
a tanács elnöke
Dr. Magyarfalvi Katalin
előadó bíró
Dr. Farkas Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: dr. Duda Attila ügyvéd

Az alperes: Pesti Magyar Színház

Az alperes képviselője: dr. Nagy Dániel ügyvéd

A per tárgya: munkaviszony megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék
6.Mf.680.728/2016/6.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: Fővárosi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság

45.M.1802/2015/25.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.728/2016/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 80.000 (nyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes 2000. január 1-től színész munkakörben, közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperes alkalmazásában. Az alperes a közalkalmazotti jogviszonyt a 2015. május 18-án kelt rendkívüli felmentéssel megszüntette. A felmentés indokolása szerint az alperes 2015. április 29-én, a Budapesti Operettszínháztól érkező, a felperesnek a Fame c. produkcióban való részvételére vonatkozó megkeresésére válaszolva tájékoztatta az Operettszínházat, hogy nem

áll módjában a kérésnek eleget tenni. A felperes ezt követően az Operettszínház felkérését elfogadta és 2015. májusában már több próbán is részt vett, a felkérés elfogadását és a darab próbáin való részvételi szándékát az alperesnek nem jelezte, ezzel megszegte a kinevezésében és a munkaköri leírásában foglalt, a munkavégzésre irányuló jogviszony bejelentésére és előzetes engedélyeztetésére vonatkozó kötelezettségeit. A külső produkcióban való, munkáltatói hozzájárulás nélküli részvétellel a felperes vállalt kötelezettségeit tudatosan, folytatólagosan és súlyosan megszegte, amely szerződésszegések alapot adnak a közalkalmazotti jogviszonya rendkívüli felmentéssel történő megszüntetésére.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [2] A felperes keresetében a közalkalmazotti jogviszonya jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként 1.500.000 forint felmentési időre járó bér, 3.900.000 forint végkielégítés és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen a felmentés elkésettségére, másodlagosan a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 33/A. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételek teljesülésének hiányára, harmadlagosan arra hivatkozva, hogy az alperes eljárása sértette a jóhiszeműség és tisztesség elvét és a joggal való visszaélés tilalmába ütközően gyakorolta a rendkívüli felmentés jogát.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a felperes kinevezésében és a munkaköri leírásában rögzített lényeges kötelezettségei megszegésével alapot adott a rendkívüli felmentés alkalmazására. A felmentés jogát határidőben, a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) irányadó 6. § (2) bekezdésében és 7. § (1) bekezdésében rögzített követelményeknek megfelelően gyakorolta.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság az alperest - a jogellenes munkaviszony megszüntetés jogkövetkezményeként - a felperes keresetében megjelölt összegekben marasztalta.
- [5] Az ítéleti tényállás szerint az alperes 2015. január 1-től kinevezett új igazgatója (...) február 25-én tájékoztatta a felperest, hogy részére nem tud megfelelő munkát biztosítani, ezért felajánlotta a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését. A felek között megegyezés nem jött létre, mert a felperes a felmentési időre járó bér és a végkielégítés megfizetésétől nem kívánt eltekinteni, ennek kifizetését pedig az alperes a színház anyagi helyzetére tekintettel nem vállalta. A felperes a megbeszélést követően más színházaknál kezdett munkát keresni. A következő, 2015. március 23-án lefolytatott megbeszélésen az alperesi igazgató közölte a felperessel, hogy a jogviszonyát nem kívánják megszüntetni, a jövőben megfelelő

szerepeket nem tud számára biztosítani, illetményét felül fogja vizsgálni. A felperes időközben részt vett az Operettszínház Fame c. musicalének válogatásán. 2015. április 8-án a felperes írásban kérte a felmentése írásba foglalását, amelyre az alperes az április 22-én kelt levelében közölte, hogy a jogviszonya nem kerül megszüntetésre. Az Operettszínház 2015. április 28-án - az igazgatók előzetes, telefonon történt egyeztetésére utalva - kikérőt küldött a felperes Fame c. produkcióban való részvételére, rögzítve a próbák, a bemutató és az előadások időpontját is. Az alperes a 2015. április 29-i válaszlevelében tájékoztatta az Operettszínházat, hogy a következő évad bemutatójának szereposztása egyeztetés alatt áll, ezért a felperes Fame c. produkcióban való foglalkoztatásához nem járulnak hozzá. A felperes ezt követően - szerződéskötés, munkavégzésre irányuló jogviszony létesítése nélkül - részt vett a Fame c. produkció próbáin, amelyről való tudomásszerzést követően az alperes intézkedett a jogviszonya rendkívüli felmentéssel való megszüntetéséről.

- [6] Az elsőfokú bíróság a felek előadása, az okirati bizonyítékok, valamint az alperes igazgatója és az Operettszínház igazgatója tanúvallomása alapján megállapította, hogy az alperes a rendkívüli felmentés jogát a Kjt. 33/A. § (3) bekezdésében írt határidőn belül gyakorolta, a felperes azonban a rendkívüli felmentés alkalmazására alapot adó kötelezettségszegést nem követett el és az alperes a felmentési jog gyakorlása során megszegte az Mt. közalkalmazotti jogviszonyra is irányadó 6. § (2) bekezdését és 7. § (1) bekezdését.
- [7] Az elsőfokú bíróság a tanúk vallomása alapján rögzítette, hogy az alperes a felperessel nem kívánt együtt dolgozni, az alperesi igazgató egy megbeszélés alkalmával az Operettszínház igazgatójától arról is érdeklődött, hogy a felperest, mint közalkalmazottat nem kívánja-e „átvenni”. A kikérőt azért csak az olvasópróba napján küldték meg, mert az alperesi igazgató telefonon azt kérte, hogy még várjanak, illetve mert feszültség volt a felperes és az alperesi igazgató között. A felperesnek a kinevezése és a munkaköri leírása alapján a munkavégzésre irányuló jogviszonyokat kellett volna írásban bejelentenie és engedélyeztetni, a felperes és az Operettszínház között azonban - a tanúvallomásokból és az Operettszínházzal kötött vállalkozási szerződésből kitűnően - a próbafolyamat alatt nem jött létre jogviszony. A munkaköri leírásban taxatív felsorolt, írásbeli engedélyeztetési tevékenységek között a válogatáson és a próbákon való részvétel nem szerepel, így a felperesnek bejelentési kötelezettsége - az alperesi igazgató tanúvallomásával megerősítetten - a szerződésekre állt fenn. Az Operettszínház igazgatójának alperes által sem vitatott tanúvallomása szerint a szereplőválogatáson és a próbákon való részvétel nem jelenti jogviszony létesítését, a színész tiszteletdíjat akkor kap, ha beválogatták az előadásba. A felperes azzal, hogy az alperesi igazgatóval 2015. februárban lefolytatott megbeszélést követően más színház castingján és próbáján részt

vett, közalkalmazotti jogviszonyból származó kötelezettségszegést nem követett el. Az adott körülmények között rendkívüli felmentésre alapot adó lényeges és jelentős mértékű kötelezettségszegés akkor sem lett volna megállapítható, ha a felperesnek a próbákön való részvételt is be kellett volna jelentenie.

- [8] Az elsőfokú bíróság a felperes előadása és a tanúk vallomása alapján megállapította azt is, hogy az alperes a rendkívüli felmentés jogát visszaélésszerűen gyakorolta. Az ítéleti érvelés szerint az alperes a felperest - vele is közölten, eltérő művészi koncepciója okán - nem kívánta foglalkoztatni, a jogviszonya megszüntetéséről anyagi okok miatt nem intézkedett, helyette a felperes munkabére csökkentését helyezte kilátásba. Az alperes azzal, hogy a fenti körülmények ellenére nem engedélyezte, akadályozni kívánta a felperes más színháznál történő munkavégzését, majd emiatt a jogviszonyát rendkívüli felmentéssel megszüntette, megszegte az Mt. 7. § (1) bekezdését, ezen jog gyakorlása ugyanis a felperes jogos érdekeinek csorbítására, érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozására irányult.
- [9] Az alperes fellebbezésében a tényállás téves megállapítását sérelmezte és vitatta az elsőfokú bíróság által levont következtetések helyességét, hivatkozott arra is, hogy a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét a felperes szegte meg.
- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésének eredményeként helyesen állapította meg, és helytálló az erre alapított érdemi döntés is.
- [11] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a perben vizsgálandó, a Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételek megvalósulása szempontjából a felmentéshez vezető eseménysort egészében kellett értékelni. Utalt arra, hogy az alperes - a bizonyítékokból megállapíthatóan - a következő évadra szerepet nem osztott ki a felperesre, az előzmények okán a felperes alappal következtethetett arra, hogy a jogviszonya megszüntetésre fog kerülni, amely kényszerhelyzetben más színházaknál kezdett munkakeresésbe. A kikérő a két színház közötti kommunikáció eszköze; a felperest a bejelentési, engedély-, illetve hozzájárulás kérés kötelezettség az egyéb jogviszony, illetve a más színházzal kötendő szerződés esetében terhelte.
- [12] Az alperes azon álláspontja, hogy a felperes és az Operettszínház között a castingon és a próbákön való részvétellel, írásba foglalástól függetlenül létrejött szerződés, téves. A felek között szerződés - az Operettszínház igazgatója tanúvallomásából kitűnően - éppen azért nem jött létre, mert a felperes jelezte, lehetséges, hogy megoldódnak a közalkalmazotti jogviszonyával kapcsolatos problémák, szerződéskötésre éppen emiatt csak a jogviszony megszüntetése után került sor. Ezen körülményekre figyelemmel a próbákön való részvétellel önmagában valóban nem keletkezett a felperesnek bejelentési, engedélykérési kötelezettsége, a szerződés

létrejöttét megelőző bejelentési, engedélyeztetési kötelezettség elmulasztására ezért az alperes alaptalanul hivatkozott. Az alperes az elsőfokú eljárásban nem állította, hogy a felperes megsértette a joggal való visszaélés tilalmát, erre a másodfokú eljárásban a Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében már nincs lehetőség.

- [13] A másodfokú bíróság nem fogadta el az alperes azon érvelését sem, hogy a próbákon való részvétel az alperes gazdasági érdekeit sértette, a munkaviszony megszüntetésére törekedő alperes ugyanis nem tudott megjelölni olyan gazdasági érdeket, amelyet a felperes veszélyeztetett volna. A felperest a jogviszony megszüntetéséig semmilyen szerep kiosztásáról nem tájékoztatták, ilyen szereposztás nem is volt. A felperes részére ugyanakkor, az Operettszínházi produkció többes szereposztására tekintettel, az Operettszínház igazgatójának tanúvallomásából is kitűnően, az anyaszínháznál történő munkavégzés sem jelentett volna nehézséget.
- [14] A másodfokú bíróság a felmondásban foglaltak kapcsán rámutatott, hogy az Mt. 7. § (1) bekezdése sérelme megvalósul akkor is, ha a jog gyakorlása mások jogos érdekeinek csorbításához, érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozásához, zaklatásához, vagy vélemény nyilvánításának elfojtásához vezet. A jogsértő magatartásnak nem kell célzatosnak lennie, elegendő, ha a fenti jogsérelmet eredményezi. Az alperes eljárásán a felperes ellehetetlenítése - a lehetséges eredményt tekintve - nyomon követhető volt, így az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül állapította meg az Mt. 7. § (1) bekezdése alperes általi megsértését is.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [15] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását, valamint a felperes költségekben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nem adott okot a rendkívüli felmentés alkalmazására, illetve, hogy az alperes magatartása a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe, valamint az Mt. 7. § (1) bekezdésébe ütközött. Az elsőfokú ítélet tényállása nem felel meg a valós tényeknek. A felperes és az alperesi igazgató 2015. január 1-jét, a színház gazdasági-pénzügyi helyzete felmérésének megkezdését követően három alkalommal találkoztak. Az első alkalommal az igazgató arról tájékoztatta a felperest, hogy a jogviszonyát a béregyenlőtlenségek miatt meg fogja vizsgálni. Az igazgató a tényleges pénzügyi helyzet vizsgálatát követően, a 2015. márciusi megbeszélésen a korábban megszokottól eltérő szerepekben ugyan, de a felperes további foglalkoztatására irányuló szándékát fejezte ki; a felperes illetménye sem változott. Az elsőfokú ítélet indokolása azt a - valóságot nem fedő - látszatot kelti, hogy az alperes előre

eltervezetten, szándékosan és rosszhiszeműen szüntette meg a jogviszonyt.

- [16] Megalapozatlan az a következtetés is, hogy az alperes a felperes más színháznál való munkavégzését akadályozta volna. Az alperes célja soha nem irányult a felperes jogos érdekeinek csorbítására (pl. illetményét sem csökkentette); az Mt. 7. §-át, 8. § (1)-(2) bekezdését, 9. § (2) bekezdését és 52. § (1) bekezdését sértő magatartást a felperes tanúsított. A joggal való visszaélés a felperes részéről azzal valósult meg, hogy a jogviszonya megszűnése folytán lehetősége nyílt az Operettszínházzal új jogviszony létesítésére, tehát a felperes maga kényszerítette ki a jogviszonya megszüntetését. Erre tekintettel alaptalan az a megállapítás is, hogy az alperes sértette meg az Mt. 7. § (1) bekezdését. Az ítélet a fentiekén túl ellentmondásos: először a felperes munkavállalásának akadályozására, majd arra hivatkozik, hogy az Operettszínházzal nem jött létre szerződéses jogviszony.
- [17] A másodfokú bíróság azzal, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértő ítéletét helybenhagyta, eljárási jogszabálysértést követett el. Az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 3. § (5) bekezdésében foglaltaknak, a bizonyítékokat nem a 206. § (1) bekezdése szerint értékelte, az ítélet tévesen feltárt tényálláson alapul. Az alperesi igazgató a színház gazdasági-pénzügyi helyzetéről nem bírt teljes körű információkkal, így gazdasági érdek a felmentési jog gyakorlása során nem befolyásolta. A felperes - a színház többi színészával összehasonlítva, különösen a végzettségéhez képest - mind az illetmény, mint a szereposztás tekintetében előnyösebb helyzetben volt mint a többiek, amely állapot fenntartása az egyenlő bánásmód követelményének az Mt. 12. §-a által meg nem engedett sérelmét is felvetette. Mindezek alapján megalapozatlan az az ítéleti álláspont, hogy az igazgató közös megegyezéssel kívánta megszüntetni a jogviszonyt, amelyhez a felperes nem járult hozzá, ezért az alperes - koncepciót váltva - a jogviszonyt meg kívánta szüntetni. A felek között a munkaviszony megszüntetésre irányuló kijelentés nem hangzott el, az alperes célja a jogviszony fenntartása volt; a felperes 2015. április 8-án kelt, a felmentése írásba foglalását kérő levele „nem értelmezhető”.
- [18] A 2015. februári megbeszélést követő események, így annak tükrében, hogy a jogviszony megszüntetéssel kapcsolatban nem történt intézkedés és az igazgató a továbbfoglalkoztatási szándékát is kinyilvánította, téves a másodfokú bíróság azon megállapítása, hogy a felperes nem illett bele a művészeti koncepciójába, szándéka a jogviszony megszüntetésre irányult, illetve, hogy a felperes kényszerhelyzetbe került; a másodfokú bíróság tévesen értékelte a kikérő visszautasítását is.
- [19] A felperesnek a kinevezése, a munkaköri leírása és az Mt. 6. § (4) bekezdésében foglalt kötelezettsége alapján tájékoztatnia kellett volna az alperest arról, hogy más színháznál kíván munkát végezni. Ezen kötelezettség fennállását a másodfokú bíróság is elismerte, ennek ellenére mégsem állapította meg a kötelezettségszegés

elkövetését.

- [20] A másodfokú bíróság tévesen állapította meg azt is, hogy a felperes és az Operettszínház között nem jött létre szerződés, hiszen a kikérő egy színész esetében már a konkrét darabban való szereplést, az arra való elköteleződést jelenti, vagyis a színész és a színház között „egyfajta” kötelmi viszony létrejöttét jelenti. A felperesnek az alperessel a kikérő megküldése előtt egyeztetnie kellett volna arról, hogy a munkavégzés összeegyeztethető-e az anyaszínházban vállalt kötelezettségeivel. Mivel az Operettszínház és a felperes között a kötelmi viszony, a szerződés írásba foglalásától függetlenül létrejött, téves az a megállapítás is, hogy a felperes a szerződéskötést az alperesi színháznál fennálló jogviszonya, helyzete alakulásától tette volna függővé. A felperes magatartása az Mt. 7. §-ába ütközött, azzal, hogy az anyaszínházban vállalt kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni, elmulasztotta az Mt. 52. §-a szerinti megjelenési kötelezettségét is. Az alperes rendkívüli felmentését, amelynek indoka valós és okszerű, a felperes a saját felróható magatartásával kényszerítette ki azzal, hogy elmulasztotta a más produkcióban való részvételre történő kikérését, a kikérési rendet nem tartotta be, a produkcióban írásbeli tiltás ellenére részt vett, utasításellenes magatartást tanúsított, munkavégzési kötelezettségét „mellőzte”.
- [21] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértését, a tényállás kellő módon történő tisztázásának elmulasztását nem észlelte, így az elsőfokú ítéletet helybenhagyó döntés szükségképpen jogszabálysértő. Az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a felperes Mt. rendelkezéseibe ütköző magatartására történő alperesi hivatkozásokat, ezért tévesek az Mt. 6. § (2) bekezdése és 7. § (1) bekezdése megsértésére vonatkozó következtetések is. A tényállás tisztázatlansága miatt a joggal való visszaélést megállapító és az előadóművészeti szervezetek támogatásáról, és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény szerinti többlet-végkielégítés megfizetésére kötelező döntések is jogszabálysértők. A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 252. § (2) bekezdését és 253. § (2) bekezdését is azzal, hogy az elsőfokú bíróságot nem kötelezte új eljárásra, illetve az elsőfokú ítéletet a Pp. 3. § (5) bekezdése és 206. § (1) bekezdése megsértése ellenére nem változtatta meg.
- [22] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és az alperes költségekben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a felperes felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg pontosan azt a jogszabályt, amelyet a jogerős ítélet sért, a kérelemből nem állapítható meg a jogszabálysértés oka sem, az alperes a kérelemben általánosságban hivatkozik jogszabálysértésre és jelöli meg a Pp. 3. § (5) bekezdését és 206. §-át; mindezek miatt - a Pp. 270. § (2) bekezdése és 272. § (2) bekezdése következetes bírói gyakorlata szerint - a kérelem hivatalbóli elutasításának van helye.

- [23] A felperes - a Pp. 235. § (1) bekezdése és 274. § (4) bekezdése felhívásával - kiemelte, hogy az alperes fellebbezési és felülvizsgálati kérelme alátámasztásaként nem hivatkozhat olyan tényekre, amelyeket az elsőfokú eljárásban nem hozott fel, a Pp. 275. § (3) bekezdésére való hivatkozása pedig irreleváns. A fentiek alapján a jogerős ítélet felülvizsgálata során nem lehet figyelembe venni az alperes igazgatójának a színház pénzügyi helyzetéről való tudomására, a felperes illetményére, az egyenlő bánásmód sérelmére vonatkozó tényállításokat, valamint a joggal való visszaélésre történő hivatkozását sem.
- [24] A felperes érvelése szerint a rendkívüli felmentés csak akkor jogszerű, ha a Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott mindegyik jogalapi feltétel fennáll, az alperes azonban ezeket - a Pp. 3. § (3) bekezdésére való felhívás ellenére - nem bizonyította. A felperes kinevezésének alperes által megjelölt pontja nem lényeges kötelezettség, annak megszegése nem lehet jelentős mértékű, hiszen a felperes az Mt. 6. § (2) bekezdése alapján okkal bízhatott a jogviszonya megszűnésében, többször kérte a szóbeli felmondás írásba foglalását, így részéről szándékosság és súlyos gondatlanság sem állhat fenn. Az alperes a perben a felmentés jogszerűségét nem bizonyította, kizárólag azon „vélelmére” hivatkozott, hogy a felperes és az Operettszínház között jogviszony jött létre, amely állítással egy okirati és egy tanúvallomás állt szemben.
- [25] Az alperes felülvizsgálati kérelemben szereplő állításai a bizonyítékokkal nincsenek összhangban, az alperesi igazgatónak a közalkalmazotti jogviszony megszüntetésére irányuló szándékát két tanúvallomás egybehangzóan alátámasztotta. Az alperes tévesen hivatkozott arra is, hogy a felperes munkaköri leírása a próbákon való részvételt előzetes írásbeli hozzájáruláshoz köti, a megjelölt rendelkezés - a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint is - kifejezetten szerződéskötéshez, jogviszony létesítéshez ír elő hozzájárulást.
- [26] A felperes hangsúlyozta, hogy a felperes a közalkalmazotti jogviszonya fennállása alatt az Operettszínházzal semmilyen jogviszonyt nem létesített, szerződést nem kötött, csupán egy darab próbáján vett részt, ezt az Operettszínház igazgatójának tanúvallomása alátámasztotta. A felperes és az Operettszínház között 2015. június 2-án, a közalkalmazotti jogviszony megszűnése után jött létre jogviszony, amelyet a perben okirat is igazol. A felperes olvasópróbán való részvételére vonatkozóan semmilyen tiltás nem volt, lényeges kötelezettségszegést az alperes előzetesen tanúsított magatartása fényében nem lehet megállapítani.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [27] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [28] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdésében foglalt keretek között vizsgálta felül. Az alperes felülvizsgálati

kérelmében a másodfokú bíróság által megsértett jogszabályokként a Pp. 252. § (2) bekezdését, 253. § (2) bekezdését jelölte meg, a jogerős ítéletben foglalt döntést - kérelme indokolásából kitűnően - egyrészt a kinevezés és a munkaköri leírás kikötéseinek téves értelmezése okán, másrészt azért tartotta jogszabálysértőnek, mert a másodfokú bíróság nem orvosolta a fellebbezésben hivatkozott, a tényállás helytelen megállapításával, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésével és a levont következtetések okszerűtlenségével kapcsolatos sérelmeit. Az utóbbi kifogások - tartalmuk szerint - a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére vonatkoztak, ezért a Kúria a jogerős ítéletet e rendelkezés alapján is felülvizsgálta.

- [29] Az alperes a Pp. „A fellebbezési tárgyalás alapján hozott határozatok” alcím alatti eljárásjogi rendelkezései megsértése megállapítására alapot adó indokot nem fogalmazott meg, az a kérdés, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan, a bizonyítási eljárásra és a bizonyítékok értékelésére irányadó szabályok betartásával állapította-e meg a tényállást és a levont következtetések okszerűek-e, a Pp. 252. § (2) bekezdése és 253. § (3) bekezdése alapján nem vizsgálható. A Pp. 253. § (3) bekezdése az elsőfokú ítélet megváltoztatásának korlátait határozza meg, a másodfokú bíróság az első fokú ítéletet nem változtatta meg. Az alperes felülvizsgálati kérelmében felvetett problémák a Pp. fenti szabályaival nem hozhatók összefüggésbe, azokat a jogerős ítélet nem sérti.
- [30] A kinevezés alapján a felperes az abban megjelölt munkavégzésre irányuló jogviszonyok bejelentésére vállalt kötelezettséget, a munkaköri leírás szerint pedig arra volt köteles, hogy a felsorolt művészeti tevékenységekkel „szemben” az alperesnek elsőbbséget biztosítson, valamint az „ilyen jellegű” szerződésekhez az alperes előzetes hozzájárulását kérje.
- [31] Az eljáró bíróságok helytállóan foglaltak állást arról, hogy a felperes részéről kötelezettségszegés elkövetése nem volt megállapítható. A perben az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes castingon és próbákban való részvétele a tilalmazott keretek között, valamely munkavégzésre irányuló jogviszonyban, illetve szerződés alapján történt. A munkavégzésre irányuló jogviszony a más részére történő munkateljesítés összefoglaló megjelölése, az ebbe a körbe tartozó jogviszonyok beazonosítása a munkateljesítés kereteit, feltételeit meghatározó jogszabályok alapján lehetséges. A kötelelem pedig olyan polgári jogi viszony, ami alapján a kötelezettnek a jogosult javára, a jogosult által állami (jogi) úton kikényszeríthetően valamilyen magatartást kell tanúsítania. Az alperes a perben nem jelölte meg, hogy a felperes a rendkívüli felmentés alapjául szolgáló tevékenységeket milyen, az állam által - jogi szabályozás útján - elismert jogviszony keretében folytatta, nem tudta megjelölni azt sem, hogy a tevékenység végzése milyen szerződés alapján történt. A perben nem merült fel adat arra nézve, hogy a felperes a közalkalmazotti

jogviszonya fennállása alatt az Operettszínháznál díjazás ellenében munkát végzett; azt, hogy a felperes és az Operettszínház között a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése előtt a kinevezés és a munkaköri leírás szerinti tevékenységekre jogi úton – bármelyikük által – kikényszeríthető megállapodás jött volna létre, az Operettszínház igazgatójának tanúvallomása kifejezetten cáfolta. Téves az alperes azon érvelése is, hogy az ún. kikérő a színész és a kikérőt küldő intézmény (színház) között kötelmi viszonyt keletkeztetne, az Operettszínház alpereshez intézett kérelméből a felperes és az Operettszínház viszonylatában semmilyen jogosultság és kötelezettség nem fakadhatott.

- [32] A Kúria - Pp. 206. § (1) bekezdése alkalmazásával kapcsolatos - töretlen gyakorlata értelmében (BH 1995.193., BH 1999.44., Mfv.III.10.220/2015/8., Mfv.III.10.622/2016/4. stb.) a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálattal eredményesen csak akkor támadható, ha a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen vagy iratellenes volt. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria rámutatott arra is, hogy a felülvizsgálati eljárásban, ha olyan eljárási szabálysértés nem történt, ami az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt, a megtámadott határozatot hatályában fenn kell tartani; nem állapítható meg eljárási szabálysértés, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok szabad mérlegelését támadja (KGD 1993.296., Mfv.III.10.019/2015/7., Mfv.III.10.550/2017/4. stb.).
- [33] Az alperes iratellenességet nem panasztolt, az eljáró bíróságok bizonyítékértékelését a korábbi eljárásokban tett tényállításai megismétlésével és az első- és másodfokú döntés alapjául szolgáló tények vitatásával kívánta alátámasztani. A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás a rendelkezésre álló valamennyi bizonyíték (okiratok és tanúvallomások) értékelésével került megállapításra, az alperes felülvizsgálati kérelmében olyan okot, ami a mérlegelési tevékenység felülvizsgálatára alapot adna, nem jelölt meg. A Pp. 206. § (1) bekezdése megsértése azzal, hogy a Mt. általános magatartási követelményeket szabályozó rendelkezéseit a felperes szegte meg, nem támasztható alá. A másodfokú bíróság az alperes erre való hivatkozását, tekintve, hogy az Mt. felperes általi megsértését az alperes az elsőfokú eljárásban nem állította, az Mt. 8. § (1) bekezdését kivéve, a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján nem vizsgálta, az alperes a Pp. 235. § (1) bekezdése jogszabálysértő alkalmazását, értelmezését a felülvizsgálati kérelemben nem kifogásolta.
- [34] A rendkívüli felmentés indokai között a munkavégzésre való megjelenési és a munkavégzési kötelezettség elmulasztása nem szerepel, így az a kérdés, hogy a felperes az Mt. 52. § (1) bekezdésében írt kötelezettségeit megszegte-e, a jelen perben vizsgálat tárgyát nem képezhette és nem is képezte.
- [35] Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet

érdemi felülvizsgálatának a fenti körben nem volt helye, rendkívüli perorvoslatnak ugyanis - a Kúria állandó gyakorlata (BH 1996.372.; KGD 2000.149., Mfv.III.10.583/2014/4., stb.) szerint - csak olyan téves jogi álláspont vagy mulasztás szolgálhat alapjául, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt.

- [36] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem ellentétes az alperes által megjelölt jogszabályokkal, ezért azt - a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával - hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [37] A munkavégzésre irányuló jogviszony a más részére történő munkateljesítés összefoglaló megjelölése, az ebbe a körbe tartozó jogviszonyok beazonosítása a munkateljesítés kereteit, feltételeit meghatározó jogszabályok alapján lehetséges. A kötelem olyan polgári jogi viszony, ami alapján a kötelezettnek a jogosult javára, a jogosult által állami (jogi) úton kikényszeríthetően valamilyen magatartást kell tanúsítania. A rendkívüli felmentés jogellenessége tárgyában folyamatban lévő perben a munkáltató köteles bizonyítani, hogy a felperes a felmentés alapjául szolgáló tevékenységet az állam által - jogi szabályozás útján - elismert keretek között végezte.

Záró rész

- [38] A felperes az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles.
- [39] A Kúria a felülvizsgálati eljárás illetékéről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján határozott.
- [40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. június 4.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő